

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2020-%D1%80#Text>
(дата звернення: 01. 10. 2021).

14. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI (зі змінами) / Верховна Рада України. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> (дата звернення: 01. 10. 2021).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-37>

**ДО ПИТАННЯ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ
ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ТА ПОСАДОВИХ ОСІБ
МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ**

Плахотнюк Н. Г.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри публічної політики*

*Навчально-наукового інституту публічного управління
та державної служби*

*Київського національного університету імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Одним з нововведень Закону України “Про державну службу” є поняття професійної компетентності як здатності особи в межах визначених за посадою повноважень застосовувати спеціальні знання, уміння та навички, виявляти відповідні моральні та ділові якості для належного виконання встановлених завдань і обов’язків, навчання, професійного та особистісного розвитку. Професійна компетентність є одним з головних елементів професіоналізму державного службовця. Принцип компетентності також є одним з основних принципів здійснення служби в органах місцевого самоврядування [1] та був передбачений Законом України “Про державну службу” від 16 грудня 1993 року.

Рівень професійної компетентності обумовлює також виокремлення категорій посад на державній службі, надає право на просування по службі, враховується при проведенні конкурсу на зайняття посад державної служби, сприяє у планування службової кар’єри, забезпечує можливість переведення державного службовця на іншу посаду (без обов’язкового проведення конкурсу). Саме вимоги до професійної

компетентності є вимогами до кандидатів на заміщення вакантних посад державної служби.

Підвищення рівня професійної компетентності здійснюється державними службовцями та посадовими особами місцевого самоврядування через систему професійного навчання, яка включає такі елементи як підготовка, перепідготовка, спеціалізація та підвищення кваліфікації. І, якщо звернутися до стандартів професійного навчання за спеціальністю “Публічне управління та адміністрування” то, серед правових компетентностей, що мають бути сформовані на освітньому рівні магістра – це здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, а серед результатів навчання – лише розв’язування складних задач публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення [2]. Для бакалавра у межах загальної компетентності правова складова зводиться до здатності реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, а у межах спеціальної – до здатності забезпечувати дотримання *нормативно-правових норм* [3] (підкр. авт.).

Таким чином, як компетентності так і результати навчання за спеціальністю 281 “Публічне управління та адміністрування” не забезпечують реалізацію головного призначення державної служби та служби в органах місцевого самоврядування – вірного служіння Українському народові, дотримання Конституції та законів України, втілення їх у життя, поваги та охорони прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, честі держави. Оскільки така реалізація можлива, перш за все, завдяки формуванню розуміння названих категорій, що, у свою чергу, є похідним від правової компетентності державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, а також осіб, які претендують на заміщення цих посад.

З іншого боку, якщо звернутися до вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії “А”, то серед них, лише дві компоненти відповідних вимог компетентності стосуються розуміння та застосування права. Мова іде про здатність розуміти вимоги щодо конфлікту інтересів та інші обмеження, встановлені Законом України “Про запобігання корупції”, та утримуватись від їх порушення, а також вміння здійснювати оцінку гендерного впливу під час формування, впровадження та оцінювання державної політики [4]. Знання законодавства є лише в частині професійних знань як спеціальних вимог.

Подібний підхід спостерігається і при визначенні спеціальних вимог для осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорій “Б” і “В” [5]. Однак знання законодавства, в тому числі у відповідній сфері, не є вмінням його застосовувати, що перш за все є необхідним для державного службовця, а також посадової особи місцевого самоврядування.

Необхідність вміти застосовувати акти законодавства обумовлена тими правами і обов’язками, що закріплені посадовими інструкціями чи положеннями про органи (їх структурні підрозділи). Для прикладу, серед 26 повноважень начальника НАДС (категорія “А”), лише три передбачають їх реалізацію через організаційні форми діяльності (забезпечує здійснення інформаційно-комунікаційних заходів, надання обов’язкових для виконання доручення державним службовцям і працівникам апарату НАДС та його територіальних органів, керівникам установ, що належать до сфери його управління; скликання та проведення нарад з питань, що належать до його компетенції) [6]. Інші повноваження можуть бути реалізовані виключно у правових формах, а отже передбачають розуміння та застосування широкого кола нормативно-правових актів. У керівника структурного підрозділу місцевої державної адміністрації (категорія “Б”) [7], так само, лише три повноваження (вжиття заходів до удосконалення організації та підвищення ефективності роботи структурного підрозділу; звітування перед головою місцевої держадміністрації про виконання покладених на структурний підрозділ завдань та затверджених планів роботи; можливість брати участь у засіданнях органів місцевого самоврядування) не пов’язані безпосередньо з правовою компетентністю державного службовця.

Щодо посадових осіб місцевого самоврядування, то, оскільки до сьогодні, не прийнято новий закон про службу в органах місцевого самоврядування, у якому має бути здійснено уніфікацію норм з положеннями законодавства про державну службу, то основними вимогами до кандидатів на заміщення посад в цих органах є наявність відповідної освіти і професійної підготовки, а також володіння державною мовою відповідного рівня. Водночас, розуміння та застосування актів законодавства, для службовців місцевого самоврядування, зважаючи на передачу органам місцевого самоврядування повноважень від місцевих органів виконавчої влади, має стати визначальною компонентною їх компетентності.

Розуміючи, що посади державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, знаходяться в різних за своїм функціональним спрямуванням органів, вважаємо, що правова компетентність осіб, які прийматимуть участь у конкурсі на заміщення

вакантних посад, незалежно від її категорії та сфери функціонування органу публічного управління, повинна охоплювати знання з конституційного, адміністративного, фінансового, цивільного, господарського та трудового регулювання публічного управління та адміністрування, а також вміння застосування норм цих галузей права.

Література:

1. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text> (дата звернення: 04.10.2021)

2. Про затвердження Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування для другого (магістерського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 04.08.2020 № 1001. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2020/08/05/281publichne-upravlinnya-ta-administruvannya-magistr.pdf> (дата звернення: 14.09.2021)

3. Про затвердження Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018 р. № 1172 URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/281-publichne-upravlinnya-ta-administruvannya-bakalavr.pdf> (дата звернення: 14.09.2021)

4. Про затвердження Типових вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорії “А” : постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р. № 448 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2016-%D0%BF#Text> (дата звернення: 04.10.2021)

5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо окремих питань визначення спеціальних вимог до осіб, які претендують на зайняття посад державної служби категорій “Б” і “В”, та підготовки умов проведення конкурсу : наказ Національного агентства України з питань державної служби URL 15.01.2021 № 4-21 (дата звернення: 04.10.2021)

6. Про затвердження Положення про Національне агентство України з питань державної служби : постанова Кабінету Міністрів України від 1 жовтня 2014 р. № 500 із наст. змінами URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/500-2014-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.09.2021)

7. Про затвердження Типового положення про структурний підрозділ місцевої державної адміністрації : постанова

Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2012 р. № 887.
URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/338803__338868#n6
(дата звернення: 14.09.2021)

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-148-0-38>

ПРИНЦИПИ ВЗАЄМОДІЇ ДЕРЖАВНИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Рябовол Л. Т.

*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка*

Крушеніцький В. С.

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 262 Правоохоронна діяльність
Центральноукраїнського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка
м. Кропивницький, Україна*

Ефективність державної політики у сфері боротьби зі злочинністю значною мірою залежить від рівня взаємодії правоохоронних органів. За своєю сутністю вона є узгодженою та систематизованою діяльністю щодо відбору й застосування сукупності правових, організаційних, оперативно-тактичних та ін. заходів (щодо своєчасного виявлення, розкриття, прискання й попередження правопорушень, усунення їх передумов та причин), необхідних і достатніх для забезпечення законності і правопорядку. Визначальними для організації їх взаємодії є вихідні засади, керівні положення, тобто принципи, на яких вона власне здійснюється. Як такі, що відображають особливості взаємодії, вони є основою для відбору адекватних форм, засобів, методів, технологій.

Досліджуючи питання взаємодії спецпідрозділів СБУ та інших правоохоронних органів у сфері протидії контрабанді, принципи такої взаємодії В. Оргинський тлумачить як керівні ідеї, основні положення, які: відображають політичні, економічні й соціальні закономірності розвитку суспільства, а також моральні й правові уявлення про сутність, мету, завдання і механізм такої взаємодії; вироблені практикою та